

Відомо, що на кормові цілі вегетативну масу озимих зернових культур використовують в період від фази трубкування до фази повного колосіння. Однак не лише культури, але і їх сорти значно відрізняються між собою за хімічним складом та поживністю зеленої маси. Впливає на продукційний процес і зміщення календарних строків сівби. Виходячи з цього, дослідженнями передбачалось вивчити та удосконалити технологічні основи підвищення продуктивності різних за скоростиглістю сортів тритикале озимого.

Польові дослідження проводили на полях кафедри кормовиробництва, меліорації і метеорології у ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція» на чорноземах типових малогумусних крупнопилувато-середньосуглинкових. Об'єкт досліджень – озимі культури: жито (контроль) та тритикале (ранньостиглі: 'АД 3/5', 'АД 44'; середньостиглі: 'АДМ 9', 'Поліський 29'; пізньостиглі: 'АДМ 11', 'АД 52'), висіяні в п'ять календарних строків. Розмір посівної ділянки – 36 м², облікової – 25 м². Попередник – кукурудза на силос.

Згідно результатів досліджень встановлено, що найбільш продуктивними за збором кормових одиниць виявились ранньостиглий сорт 'АД 3/5' (1,32– 2,04 т/га) та пізньостиглий 'АД 52' – 1,26–1,96 т/га. Зазначені сорти переважали решту сортів тритикале і за збором перетравного протеїну – відповідно, 0,20–0,30 та 0,19–0,29 т/га. За рахунок недостатньо потужного травостою на жовтневих посівах, вихід кормових одиниць не перевищував 1,03–1,32 т/га, у той час як за сівби 15 вересня становив 1,58–2,04 т/га. Така ж залежність від строків сівби відмічалась і щодо збору перетравного протеїну – 0,15–0,20 та 0,23–0,30 т/га, відповідно. Зі зростанням врожаю вегетативної маси до настання фази колосіння, відмічалось збільшення збору як кормових одиниць, так і перетравного протеїну.

УДК 631.811

Середюк Л. Є., старший науковий співробітник

Поліська дослідна станція Національного наукового центру

«Інститут ґрунтознавства і агрохімії імені О. Н. Соколовського»

E-mail: Peter-60@meta.ua

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МІКРОДОБРИВА АВАТАР-2 ЗА ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

За посівними площами в Україні пшениця озима займає перше місце і є головною продовольчою культурою. Широке застосування сучасних систем землеробства, збільшення виробництва зерна, ви-

магає забезпечити відтворення родючості ґрунту. За таких умов, суттєвого значення надається розробці методів збалансованого живлення сільськогосподарських культур всіма необхідними макро- і мікроелементами. Науково доведено, що надходження азоту до рослин помітно знижується при дефіциті заліза, марганцю, цинку, а надходження фосфору збільшується за наявності міді, кальцію, але знижується при надлишку магнію і заліза. Надходження калію знижується при надлишку міді, нікелю, молібдену, але збільшується при внесенні хлору. Тому зі збільшенням рівня забезпечення рослин основними елементами живлення підвищується їх потреба в мікроелементах.

Пшениця озима належить до рослин з високою здатністю засвоювати мікроелементи. Найбільшу потребу культура відчуває в цинку, міді та кобальті.

Ефективність весняного позакореневого підживлення пшениці озимої в період від початку виходу в трубку до фази колосіння, визначається можливістю усунення дефіциту мікроелементів у критичні фази розвитку рослин – у період її максимального росту.

Відповідно до результатів досліджень, проведених науковцями Поліської дослідної станції ННЦ ІГА, доведено, що застосування КМД Аватар-2 є ефективним заходом підвищення продуктивності пшениці озимої. Зокрема, у польових умовах встановлено, що застосування мікродобрива Аватар-2 забезпечує істотне підвищення урожайності пшениці озимої відносно господарського контролю: на 0,32 т/га (або 5 %) за умови проведення підживлення на початку фази цвітіння, та на 0,68 т/га (або 11 %) за проведення дворазового підживлення.

Проведений аналіз структури врожаю пшениці озимої показав, що за одноразового підживлення КМД Аватар-2 відбувалось підвищення маси 1000 зерен порівняно з фоном на 3,2 г, кількості зерен в колосі – на 3 шт., маси колосу – на 0,26 г, при цьому висота колоса становила 8,53 см, що на 0,14 см вище господарського контролю.

Таким чином, застосування нового комплексного мікродобрива Аватар-2 на фоні господарського контролю ($N_{90}P_{60}K_{60}$) дозволяє додатково підвищити урожайність пшениці озимої на 7–11 %, а також покращити структуру отриманого врожаю, що проявляється у збільшенні маси 1000 насінин, кількості зерен в колосі, а також його маси та висоти.